EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET REMETIN protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 29525/10)

PRESUDA

STRASBOURG

11. prosinca 2012. godine

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenim u članku 44., stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Remetin protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću koje čine:

gđa Isabelle Berro-Lefèvre, *predsjednica,*
gđa Elisabeth Steiner,
gđa Nina Vajić,
g. Anatoly Kovler,
g. Khanlar Hajiyev,
gđa Mirjana Lazarova Trajkovska,
gđa Julia Laffranque, *suci,*
i g. André Wampach, *zamjenik tajnika Odjela,*

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 20. studenog 2012. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena tog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 29525/10) protiv Republike Hrvatske, što ga je 27. travnja 2010. godine hrvatski državljanin g. Tomislav Remetin ("podnositelj") podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Konvencija").

2. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupa njezina zastupnica gđa Š. Stažnik.

3. Dana 8. lipnja 2011. godine Vlada je temeljem članka 2. i 3. u vezi s člankom 13. Konvencije obaviještena o podnositeljevim prigovorima koji se odnose na navodno nepostojanje djelotvorne istrage o njegovim navodima da ga je zlostavljao privatni pojedinac. Odlučeno je i da će se istovremeno odlučiti o dopuštenosti i osnovanosti zahtjeva (članak 29., stavak 1.).

4. Dana 16. veljače 2012. godine potpredsjednik Prvog odjela odlučio je, temeljem Pravila 54., stavka 2. (c) Poslovnika Suda pozvati stranke da dostave dodatna očitovanja u pogledu pitanja koja se odnose na pozitivne obveze države temeljem članaka 3. i 8. Konvencije u vezi s podnositeljevim prigovorima.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

5. Podnositelj je rođen 1989. godine i živi u Dubrovniku.

A. Pozadina predmeta

6. Dana 17. travnja 2003. godine oko 17:50 sati podnositelj je nazvao Policijsku postaju Dubrovnik navodeći kako ga je napao i istukao nepoznati muškarac. Dva policijska službenika odmah su poslana na mjesto događaja.

7. Policijski službenici obavili su razgovor s podnositeljem, koji je tada bio trinaestogodišnji dječak, u nazočnosti njegove majke, L.R. Podnositelj je izjavio da se igrao na igralištu Osnovne škole Marina Držića s prijateljima D.D., D.B. i H.K. loptom koju je tamo našao. U jednom je trenutku došao neki drugi dječak i zatražio loptu rekavši da je njegova, ali podnositelj mu nije vjerovao i odbio ju je vratiti. Uskoro je došao dječakov otac, zgrabio podnositeljevu majicu i udario ga nogom u leđa i glavu. Muškarac je tada uzeo loptu i otišao.

8. Policija je utvrdila da je taj čovjek bio I.Š.

9. Oko 19:00 sati istoga dana policija je obavila razgovor sa I.Š. koji je zanijekao da je fizički napao podnositelja. I.Š. je izjavio da je samo zgrabio podnositeljevu majicu kako bi uzeo loptu. Pritom je vikao, ali nije koristio nikakvu fizičku silu.

10. U 20:15 sati podnositelja je pregledao liječnik u Domu zdravlja Dubrovnik koji je sastavio izvješće o ozljedama koje je podnositelj pretrpio. Mjerodavni dio izvješća glasi:

> „Prema izjavi pratitelja (njegovog oca) [ozlijeđenu osobu] napao ga je odrastao muškarac jer je mislio da je uzeo loptu njegovom sinu ošamario ga i 4-5 puta ga udario po tijelu nogom oko 18 h na igralištu škole "Marin Držić".
>
> Dijagnoza: nagnječenje lijevog obraza, nagnječena lumbalna regija lijevo i područja slezene."

Ozljede su ocijenjene kao lakše tjelesne ozljede.

B. Prekršajni postupak protiv I.Š.

11. Dana 6. svibnja 2003. godine Policijska postaja Dubrovnik podnijela je Prekršajnom sudu u Dubrovniku zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv I.Š.-a optuživši ga za remećenje javnog reda i mira.

12. Dana 9. lipnja 2003. godine podnositeljev otac obavijestio je Prekršajni sud u Dubrovniku da je usmeno zatražio obavijest o predmetu, no da mu nisu dane nikakve informacije. Prekršajni sud u Dubrovniku istoga je dana obavijestio podnositeljevog oca da može izvršiti uvid u spis i pri tome umnožiti dokumente.

13. Ročišta su održana 14. i 16. lipnja 2004. godine.

14. Dana 7. travnja 2005. godine Prekršajni sud u Dubrovniku obustavio je postupak protiv I.Š.-a jer je nastupila zastara kaznenog progona.

C. Kazneni postupak protiv I.Š.-a

15. Dana 9. lipnja 2003. godine podnositeljev otac podnio je prijavu Općinskom državnom odvjetništvu u Dubrovniku protiv I.Š.-a tvrdeći da je on tjelesno napao podnositelja i prijetio mu. Dana 30. lipnja i 28. kolovoza 2003. godine Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku zatražilo je od dubrovačke policije da istraži te navode.

16. Policija je obavila razgovor s podnositeljevim ocem, navodnim napadačem I.Š., kao i svjedocima V.D., D.D., D.L.B., H.K. i D.Č., te je pribavila mjerodavnu liječničku dokumentaciju za podnositelja. Dana 7. srpnja, 11. srpnja i 12. rujna 2003. godine zapisnici o razgovorima i ostali dokumenti proslijeđeni su Općinskom državnom odvjetništvu u Dubrovniku.

17. U svojim izjavama policiji D.D., D.L.B. i H.K. potvrdili su podnositeljevu verziju događaja. Mjerodavni dio zapisnika razgovora s D.D. glasi kako slijedi:

> „... da su sjedili kod jedne masline, a da je Tomislav pronašao prije nekog vremena jednu nogometnu loptu, koju je na igralištu tražio Š. (sin I.)
>
> Ovom prilikom predmetni navodi da je jedan čovjek s bradom preskočio zid od igrališta, te došao pred njih i pitao tko je Tomi, a kad mu se Tomislav javio za istim je potrčao da ga uhvati. Kad ga je uhvatio rukama za majicu prema izjavi predmetnog taj čovjek je Tomislava udario otvorenim dlanom dva puta po licu, a potom i nogom u predio bedra /dva puta/, nakon čega je vikao na Tomislava i govorio mu da ne smije više prilaziti njegovom sinu, jer ako se to nastavi da će ga ponovo istući.“

U svom razgovoru s policijom D.L.B. je izjavio:

> „Tada je negdje oko 17,30 sati na igralištu prema njegovoj izjavi došao neki čovjek … te je prišao njima i pitao tko je “Tomi”, a kada mu se Tomislav javio isti ga je sa nogometnom loptom koju je pronašao na podu do njih udario u predio glave (istom prilikom je Tomislav prema njegovoj izjavi prekrio rukama glavu), a nakon toga ga je [Tomislava] uhvatio za majicu, te ga udario najprije nogom u predio kuka, a potom i jednim otvorenim dlanom u predio lica. … isti je čovjek… rekao Tomislavu prijetećim tonom, da se ostavi njegove djece…“

Mjerodavni dio zapisnika o razgovoru s H.K. glasi:

> „... da se on zajedno sa Tomislavom i D.D. nalazio na igralištu kada je došao neki čovjek s bradom, te tražio Tomislava. Kada mu se Tomislav javio isti ga je prema izjavi predmetnog uhvatio za majicu i počeo tuči rukama po licu (šamarati), a nakon toga ga je dva puta udario nogom u predio bedra.
>
> ... da je taj čovjek u više navrata vikao na Tomislava, te mu prijetio da će ga ponovo istući ako bude dirao njegovog sina.”

18. Dana 12. prosinca 2003. godine Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku optužilo je I.Š.-a pred Općinskim sudom u Dubrovniku za nasilničko ponašanje. Mjerodavni dio optužnice glasi:

> "... na igralištu Osnovne škole "Marin Držić", bez povoda, prišavši Tomislavu Remetinu, koji se tu nalazio s prijateljem H.K., D.D. i D.B.L., naočigled njih i drugih prolaznika, ovog uhvatio rukama za majicu, zatim ga dva puta udario nogom u leđa, a potom ošamario po licu, zaprijetivši mu na kraju da više ne prilazi njegovom sinu,
>
> dakle, radi iživljavanja nasilja na javnom mjestu doveo drugog u ponižavajući položaj…"

19. Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku zatražilo je da se kao svjedoci optužbe pozovu podnositelj, H.K., D.D. i D.L.B., te da se napravi uvid u mjerodavnu liječničku dokumentaciju.

20. Na ročištu održanom 14. lipnja 2006. godine I.Š. je dao iskaz. Ponovio je kako nije upotrijebio tjelesnu silu protiv podnositelja te je odbio odgovoriti na bilo koje pitanje koje mu je uputio sudac koji je vodio postupak ili stranke.

21. Na ročištu održanom 8. rujna 2006. godine podnositelj je dao iskaz. Mjerodavni dio njegovog iskaza glasi kako slijedi:

> " Igrajući se tako odjednom sam čuo da mi netko prilazi od pozadi traži riječima pita tko je Tomislav Remetin, da bi mene tom čovjeku kojeg sam vidio kad sam se okrenuo pokazao jedan od prijatelja. Pošto je taj čovjek već sad skroz blizu mene uhvatio me rukom za majicu negdje u predjelu lijevog ramena prema prsima. Ja sam već bio malo okrenut prema njemu, tako da me uhvatio i sa drugom rukom, i počeo me tresti, govoreći pritom da će me ubiti ako mu se više približim sinu, a čini mi se da je još nešto govorio, ali se sad ne sjećam. Do sada sam se sjetio da je govorio nešto u smislu da sam mu ja sinu probio loptu. Ja sam se nekako izmigoljio i otrgnuo iz njegovih ruku, međutim još dok smo bili u neposrednoj blizini jedan drugoga, zadao mi je par udaraca nogom u predjelu tijela negdje u predjelu stomka-rebra-leđa, dakle udario me svojom nogom u predjelu moje bočne strane i zadao mi je udarac u glavu sa strane i sa svojom otvorenom šakom i to zapravo 2-3 puta."

22. Nakon ispitivanja podnositelja, zamjenik državnog odvjetnika ponovio je svoj prijedlog da se H.K., D.D. i D.L.B. pozovu kao svjedoci optužbe. Podnositeljev otac zatražio je da bude saslušan kao svjedok optužbe uz podnositeljevu baku, za koju je izjavio da ima relevantna saznanja o podnositeljevom liječenju. Branitelj je zatražio da se kao svjedoci obrane saslušaju I.Š.-ova djeca. Sudac koji je vodio postupak odbio je sve zahtjeve da se pozovu svjedoci i zaključio postupak, odlučivši da su bile dostatno utvrđene sve mjerodavne činjenice.

23. U svojoj završnoj riječi upućenoj sudu, zamjenik državnog odvjetnika odustao je od kaznenog progona I.Š.-a jer su dokazi protiv njega bili nedostatni. Mjerodavni dio zapisnika o završnoj riječi zamjenika državnog odvjetnika glasi:

> "Naime, smatra da u dokaznom postupku sa naglaskom na danas poslušan iskaz ispitanog oštećenika kao svjedoka Tomislava Remetin, nema po njegovom uvjerenju dovoljno čvrstih i kvalitetnih dokaza kojim bi se utvrdila neka od bitnih elemenata bića kaznenog djela nasilničkog ponašanja iz odredbe čl. 331. KZ-a.
>
> …

Zbog svega toga odustaje, kako je rekao od kaznenog progona, a tako izjavljuje da u radnji okrivljenika ne vidi da bi okrivljenik počinio nikakvo drugo kazneno djelo za koje se progon poduzima po službenoj dužnosti.”

24. Podnositeljev otac izjavio je kako preuzima kazneni progon kao privatni tužitelj u ime podnositelja i zatražio odgodu rasprave kako bi se mogao pripremiti za kazneni progon. Sudac koji je vodio postupak odgodio je raspravu i naložio podnositeljevom ocu da u roku od osam dana dostavi optužnicu.

25. Dana 15. rujna 2006. godine podnositeljev otac podnio je optužnicu Općinskom sudu u Dubrovniku protiv I.Š. optuživši ga za nasilničko ponašanje, nanošenje tjelesne ozljede, ozbiljnih prijetnji i verbalnog napada. Podnio je i imovinsko-pravni zahtjev protiv I.Š.-a zatraživši 10.000 hrvatskih kuna (HRK).

26. Dana 19. rujna 2006. godine podnositeljev otac zatražio je od Općinskog suda u Dubrovniku da mu odobri besplatnu pravnu pomoć, tvrdeći da nema dovoljno znanja za samostalno vođenje kaznenog progona u predmetu i da nema dovoljno sredstava da bi angažirao odvjetnika.

27. Podnositeljev otac istoga je dana uputio pritužbu Županijskom državnom odvjetništvu u Dubrovniku da je Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku odbacilo sve optužbe protiv I.Š.-a bez saslušanja ijednog svjedoka.

28. Dana 3. listopada 2006. godine Općinski sud u Dubrovniku odbio je zahtjev podnositeljevog oca za besplatnu pravnu pomoć jer mjerodavno domaće pravo ne predviđa besplatnu pravnu pomoć u odnosu na privatni kazneni progon za djela za koja je I.Š. bio optužen.

29. Dana 8. siječnja 2007. godine podnositeljev otac podnio je izmijenjenu optužnicu Općinskom sudu u Dubrovniku protiv I.Š. optuživši ga za nasilničko ponašanje, nanošenje tjelesne ozljede, ozbiljne prijetnje, verbalni napad te zlostavljanje djeteta i maloljetnika. Izmijenio je i imovinsko-pravni zahtjev, povećavši potraživanu naknadu na 90.000 HRK.

30. Dana 12. siječnja 2007. godine Općinski sud u Dubrovniku održao je ročište na kojemu je I.Š. izjavio da se ne osjeća krivim. Podnositeljev otac zatražio je da se pozovu H.K., D.D. i D.L.B. kao svjedoci optužbe uz podnositeljevu majku i baku, za koje je tvrdio da također imaju relevantna saznanja. Sudac koji vodi postupak odbio je njegov zahtjev da pozove svjedoke i zaključio postupak.

31. Dana 12. siječnja 2007. godine Općinski sud u Dubrovniku oslobodio je I.Š. optužbe za nasilničko ponašanje. Mjerodavni dio presude glasi:

“Naime, po svojoj pravnoj prirodi kazneno djelo iz čl. 331. KZ (nasilničko ponašanje) je motivirano ponašanje počinitelja koje se iscrpljuje u iživljavanju, te je upravno namjera iživljavanja bitan subjektivan element ovog kaznenog djela.

Suprotno ovom, sud za mladež temeljem iskaza oštećenika ml. Tomislava Remetina i iskaza okrivljenika I.Š., a čiji su iskazi upravo u ovome u biti sukladni tj. sukladni

kada oba iskazuju da su u pitanju djeca ili dijete okrivljenika Š. i lopta, dakle, nazire se motiv postupanja počinitelja odnosno okrivljenika I.Š..”

32. Općinski sud u Dubrovniku također je obustavio postupak i u odnosu na optužbe za nanošenje tjelesnih ozljeda i ozbiljne prijetnje jer je u odnosu na kazneni progon za ta djela nastupila zastara, budući da podnositeljev otac nije podnio svoju optužnicu u zakonskom zastarnom roku propisanom mjerodavnim domaćim pravom. Optužba za verbalni napad nije zasebno ispitivana, budući da je Općinski sud u Dubrovniku utvrdio kako to djelo nije bilo opisano u optužnici. Općinski sud u Dubrovniku također je uputio podnositelja da svoj građanski zahtjev može ostvarivati u zasebnom građanskom postupku.

33. Dana 31. siječnja 2007. godine podnositeljev otac podnio je žalbu Županijskom sudu u Dubrovniku protiv prvostupanjske presude, tvrdeći da je Općinski sud u Dubrovniku pogrešno utvrdio činjenično stanje te pogrešno primijenio materijalno i procesno pravo.

34. Dana 11. ožujka 2008. godine Županijski sud u Dubrovniku potvrdio je dio presude Općinskog suda u Dubrovniku kojim je I.Š. oslobođen optužbe za nasilničko ponašanje, ukinuo dio presude kojim je obustavljen postupak u odnosu na optužbe za nanošenje tjelesne ozljede i ozbiljne prijetnje te naložio ponavljanje postupka u odnosu na te optužbe. Županijski sud utvrdio je kako je zakonski zastarni rok prestao teći kad je Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku podnijelo optužnicu protiv I.Š.-a Općinskom sudu u Dubrovniku, a ne kad je optužnicu podnio podnositelj kao privatni tužitelj.

35. Dana 22. travnja 2008. godine Županijsko državno odvjetništvo u Dubrovniku dalo je uputu Općinskom državnom odvjetništvu u Dubrovniku da preuzme kazneni progon I.Š.-a pred Općinskim sudom u Dubrovniku zbog kaznenog djela prijetnje.

36. Dana 8. svibnja 2008. godine Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku obavijestilo je Općinski sud u Dubrovniku da preuzima kazneni progon I.Š.-a zbog ozbiljnih prijetnji za koje ga je optužio podnositeljev otac kao privatni tužitelj.

37. Dana 8. srpnja 2008. godine podnositeljev otac dostavio je zahtjev za ubrzanje postupka Općinskom sudu u Dubrovniku.

38. Na ročištu održanom 11. prosinca 2008. godine zamjenik državnog odvjetnika izmijenio je optužnicu protiv I.Š.-a. Mjerodavni dio glasi:

„… da je dana 17. travnja 2003. g. oko 17,20 sati u Dubrovniku, u ulici Volontinoj, kraj kućnog br. 6, na igralištu osnovne škole Marin Držić, nakon fizičkog sukoba sa Tomislavom Remetinom, istome, u cilju ustrašivanja i uznemiravanja kazao da će ga ubiti ako mu se više približi sinu, što je kod Tomislava Remetina izazvalo osjećaj prepasti osobne ugroženosti,

dakle, drugome ozbiljno prijetio da će ga usmrtiti…“

I.Š. je izjavio kako se ne osjeća krivim, a podnositelj je ponovio svoju prethodnu izjavu. Svoj iskaz dao je svjedok H.K. Mjerodavni dio zapisnika s ročišta glasi:

> "Napominjem da smo toga dana u dvorištu osnovne škole Marina Držića bili oštećenik, DD, D.L.B. i ja. Nešto smo se igrali oko škole te je u tom trenutku došao okrivljeni te pitao tko je Tomislav, potom su se porječkali oko lopte, oko optuženikovog sina, tako da se okrivljenik derao na Tomislava te mu potom i zadao dva tri šamara, a također sam vidio da ga je udario nogom u predjelu negdje u visini bubrega, ali ne znam točno kojom nogom ni u koju stranu je udario Tomislava."

39. Još jedno ročište održano je 30. prosinca 2008. godine na kojemu su svjedoci D.D. i D.L.B. dali svoje iskaze. Svjedok D.L.B. izjavio je:

> "Izjavljujem da smo se toga dana Tomislav Remetin, H. K., D.D. i ja igrali ispred škole Marina Držića te sam u jednom trenutku vidio da okrivljenik preskače zid i potom nas je pitao gdje je Tomislav Remetin. Kada se Tomi javio okrivljenik ga je pogodio loptom, a potom ga je počeo tuči. Sjećam se da ga je udario nogom u predjelu stomka, potom ga je udario u glavu rukom te je počeo prijetiti Tomislavu na način te rekao nešto mislim "vidjet ćemo još", pri tom spominjući svoje sinove."

Svjedok D.D. svjedočio je:

> "Izjavljujem da sam toga dana sjedao kraj masline u školskom dvorištu te da sam vidio kako okrivljenik preskače zid i ide prema Tomislavu. Vidio sam da ga udara nogama i zadao mu dva šamara, te mu potom prijetio da ako se približi njegovom sinu da će ga istući…"

Nakon ispitivanja svjedoka, raspravni sudac odbio je sve prijedloge za saslušanje ostalih svjedoka i zaključio raspravu.

40. Dana 30. prosinca 2008. godine Općinski sud u Dubrovniku obustavio je postupak protiv I.Š.-a zbog nasilničkog ponašanja, nanošenja tjelesnih ozljeda, ozbiljnih prijetnji, sramoćenja te zlostavljanja djeteta ili maloljetnika zato što je optuženik već bio oslobođen pravomoćnom presudom za iste činjenice na osnovi drugačije pravne kvalifikacije. Također je uputio podnositelja da može ostvarivati svoj građanski zahtjev u zasebnom građanskom postupku.

41. Dana 9. siječnja 2009. godine podnositelj je podnio ustavnu tužbu zbog duljine postupka Ustavnom sudu Republike Hrvatske koja je proslijeđena Vrhovnom sudu Republike Hrvatske na rješavanje. Podnositelj je prigovorio da je postupak pred Općinskim sudom u Dubrovniku i Županijskim sudom u Dubrovniku trajao prekomjerno dugo i da postoji mogućnost nastupa zastare u tom postupku.

42. Dana 20. siječnja 2009. godine Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku uložilo je žalbu Županijskom sudu u Dubrovniku protiv prvostupanjske presude. Dana 23. siječnja 2009. godine podnositeljev otac također je uložio žalbu.

43. Dana 9. travnja 2009. godine Vrhovni sud odbio je podnositeljev prigovor zbog duljine građanskog postupka pred Općinskim sudom u Dubrovniku i Županijskim sudom u Dubrovniku kao neosnovan. Vrhovni

sud utvrdio je da je mjerodavno razdoblje koje treba uzeti u obzir započelo 15. rujna 2006. godine kad je podnositelj podnio svoj imovinsko-pravni zahtjev u kaznenom postupku te da je postupak stoga trajao dvije godine, šest mjeseci i dvadeset pet dana, što se ne smatra pretjerano dugim.

44. Dana 5. ožujka 2009. godine Županijski sud u Dubrovniku ukinuo je presudu Općinskog suda u Dubrovniku i naložio ponavljanje postupka. Županijski sud utvrdio je da je presuda Općinskog suda u Dubrovniku imala procesne nedostatke budući da se odnosila na optužbe za nasilničko ponašanje o kojima je bilo pravomoćno presuđeno te stoga one nisu više mogle biti podložne bilo kakvom daljnjem ispitivanju ili odlučivanju o njima.

45. Na ročištu održanom 6. travnja 2009. godine Općinski sud u Dubrovniku obustavio je postupak protiv I.Š.-a zbog nanošenja tjelesnih ozljeda i ozbiljnih prijetnji zato što je I.Š. već bio oslobođen pravomoćnom presudom za iste činjenice na osnovi drugačije pravne kvalifikacije. Podnositelj je dobio uputu da može ostvarivati svoj građanski zahtjev u zasebnom građanskom postupku.

46. Dana 6. travnja 2009. godine Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku uložilo je žalbu Županijskom sudu u Dubrovniku. Dana 7. travnja 2009. godine podnositeljev otac je također uložio žalbu.

47. Dana 28. svibnja 2009. godine Županijski sud u Dubrovniku obustavio je postupak jer je 17. travnja 2009. godine nastupila zastara kaznenog progona.

48. Dana 9. lipnja 2009. godine podnositelj je protiv presude Vrhovnog suda kojom je odbijen njegov prigovor protiv duljine postupka, podnio ustavnu tužbu Ustavom sudu. Ova tužba je proslijeđena tročlanom sudskom vijeću Vrhovnog suda.

49. Dana 2. srpnja 2009. godine podnositelj je podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu protiv presude Županijskog suda u Dubrovniku, prigovorivši načinu na koji su primijenjene odredbe kaznenog prava u vezi s nasilničkim napadom na njega.

50. Dana 26. studenog 2009. godine Ustavni sud utvrdio je kako je podnositeljeva ustavna tužba nedopuštena jer se postupak o kojemu je riječ nije odnosio na neko njegovo pravo ili obvezu, kao ni na optužbu za kazneno djelo protiv njega.

51. Dana 20. listopada 2010. godine tročlano sudsko vijeće Vrhovnog suda utvrdilo je da je podnositeljeva žalba protiv odluke Vrhovnog suda u odnosu na duljinu postupka nedopuštena kao nepravodobna.

D. Građanski postupak koji je pokrenuo podnositelj

52. Dana 26. veljače 2009. godine podnositelj je protiv I.Š.-a podnio građansku tužbu Općinskom sudu u Dubrovniku potražujući naknadu

nematerijalne štete. Podnositelj je tvrdio da se zbog tjelesnog napada I.Š.-a osjećao poniženo i da mu je uzrokovao trajnu duševnu bol.

53. Dana 9. prosinca 2009. godine Općinski sud u Dubrovniku odbio je podnositeljevu građansku tužbu zbog zastare. Općinski sud utvrdio je kako je podnositelj podnio imovinsko-pravni zahtjev sudu koji je vodio kazneni postupak 15. rujna 2006. godine, a to je bilo izvan zakonskog zastarnog roka propisanog mjerodavnim domaćim pravom. Ovaj je rok mogao biti produljen samo u slučaju da je utvrđena kaznena odgovornost, a to nije bilo tako u odnosu na podnositeljev zahtjev budući da je Županijski sud u Dubrovniku obustavio postupak protiv I.Š.-a.

54. Dana 25. siječnja 2010. godine podnositelj je podnio žalbu Županijskom sudu u Dubrovniku, prigovorivši da je Općinski sud u Dubrovniku pogrešno utvrdio činjenično stanje i pogrešno primijenio materijalno i procesno pravo.

55. Dana 24. svibnja 2011. godine Županijski sud u Dubrovniku odbio je podnositeljevu žalbu i potvrdio prvostupanjsku presudu zato što je nastupila zastara u odnosu na podnositeljev imovinsko-pravni zahtjev.

56. Dana 26. rujna 2011. godine podnositelj je podnio ustavnu tužbu Ustavnom sudu protiv presude Županijskog suda u Dubrovniku. Izgleda da je postupak pred Ustavnim sudom još uvijek u tijeku.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Mjerodavno domaće pravo

Ustav

57. Mjerodavni dio Ustava Republike Hrvatske („Narodne novne“, br. 56/1990, 135/1997, 8/1998, 113/2000, 124/2000, 28/2001, 41/2001, 55/2001, 76/2010, 85/2010) glasi:

Članak 35.

"Svakom se jamči štovanje i pravna zaštita njegova osobnog i obiteljskog života, dostojanstva, ugleda i časti."

Ustavni zakon o Ustavnom sudu

58. Mjerodavni dio članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 99/1999, 29/2002, 49/2002) glasi:

“1. Svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom, odnosno

Ustavom zajamčeno pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu (u daljnjem tekstu: ustavno pravo)...“

Kazneni zakon

59. Mjerodavni dio Kaznenog zakona ("Narodne novine", br. 110/1997, 27/1998, 50/2000, 129/2000, 51/2001) propisuje:

Članak 8.

"(1) Kazneni postupak za kaznena djela pokreće Državno odvjetništvo u interesu Republike Hrvatske i svih njezinih građana.

(2) Iznimno za određena kaznena djela može se zakonom propisati da se kazneni postupak pokreće privatnom tužbom ili da Državno odvjetništvo pokreće kazneni postupak povodom prijedloga."

TJELESNA OZLJEDA

Članak 98.

"Tko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu naruši zdravlje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine."

PRIJETNJA

Članak 129.

"(1) Tko drugome ozbiljno prijeti kakvim zlom da bi ga ustrašio ili uznemirio, kaznit će se novčanom kaznom do sto pedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko drugome ozbiljno prijeti da će njega ili njemu blisku osobu usmrtiti, teško tjelesno ozlijediti, oteti ili oduzeti slobodu, ili joj nanijeti zlo podmetanjem požara, eksplozijom, ionizirajućim zračenjem ili drugim opasnim sredstvom, ili joj uništiti društveni položaj ili materijalni opstanak, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema službenoj ili odgovornoj osobi u svezi s njenim radom ili položajem, ili prema većem broju osoba, ili ako je prouzročilo veću uznemirenost građana, ili ako je osoba kojoj se prijeti zbog toga dulje vrijeme stavljena u težak položaj, ili ako je počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(4) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga."

NASILNIČKO PONAŠANJE

Članak 331.

„(1) Tko radi iživljavanja nasiljem, zlostavljanjem ili osobito drskim ponašanjem na javnom mjestu dovede drugoga u ponižavajući položaj, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.“

Zakon o kaznenom postupku

60. Mjerodavne odredbe Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", br. 110/1997, 27/1998, 58/1999, 112/1999, 58/2002 i 62/2003) propisuju:

Članak 2.

„(1) Kazneni se postupak može pokrenuti i provesti samo na zahtjev ovlaštenog tužitelja. ...

(2) Za djela za koja se progoni po službenoj dužnosti ovlašteni tužitelj jest državni odvjetnik, a za djela za koja se progoni po privatnoj tužbi ovlašteni tužitelj jest privatni tužitelj.

(3) Ako Zakon drukčije ne propisuje, državni odvjetnik je dužan poduzeti kazneni progon ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba počinila kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti i nema zakonskih smetnji za progon te osobe.

(4) Ako državni odvjetnik ustanovi da nema osnova za pokretanje ili provođenje kaznenog postupka, na njegovo mjesto može stupiti oštećenik kao tužitelj uz uvjete određene ovim Zakonom.“

61. Članci 47. i 61. uređuju prava i dužnosti privatnog tužitelja i oštećenika kao tužitelja. Kazneni zakon razlikuje ove dvije uloge. Privatni tužitelj je oštećenik koji pokreće kazneni progon za kaznena djela za koja je takav kazneni progon izričito propisan Kaznenim zakonom (to su manje teška djela). Oštećenik kao tužitelj preuzima kazneni postupak za kaznena djela za koja inače kazneni progon vrši država, kad su vlasti mjerodavne za kazneni progon odlučile – iz bilo kojeg razloga – ne vršiti kazneni progon. Ako je oštećenik maloljetnik, njega ili nju zastupa njegov ili njezin zakonski zastupnik tijekom cijelog postupka.

Državni odvjetnik bio je ovlašten temeljem članka 58., prema svom nahođenju, u svakom trenutku do završetka glavne rasprave sam preuzeti progon.

Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira

62. Mjerodavni dio Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira ("Narodne novine", br. 5/1990, 47/1990 i 29/1994) glasi:

Članak 6.

"Tko se na javnom mjestu ponaša na naročito drzak i nepristojan način vrijeđajući građane ili narušavajući njihov mir, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom ... ili kaznom zatvora do 60 dana."

Zakon o sustavu državne uprave

63. Mjerodavna odredba Zakona o sustavu državne uprave ("Narodne novine", br. 75/1993, 92/1996, 48/1999, 15/2000, 127/2000, 59/2001, 199/2003, 79/2007), glasi kako slijedi:

Članak 14.

"Štetu koja građaninu, pravnoj osobi ili drugoj stranci nastane nezakonitim ili nepravilnim radom tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno pravnih osoba koje imaju javne ovlasti u povjerenim im poslovima državne uprave, naknađuje Republika Hrvatska."

B. Mjerodavna domaća praksa

Praksa Ustavnoga suda

64. Dana 14. svibnja 2001. godine Ustavni sud prihvatio je ustavnu tužbu oštećenika koja se odnosi na povredu prava na život u predmetu br. U-III-791/1997. Mjerodavni dio odluke glasi:

„Iz odredaba [ZKP] proizlazi da je, kad je državni odvjetnik stranka u postupku i zastupa optužbu, oštećena stranka svedena na procesnu ulogu oštećenika s ograničenim ovlastima u postupku. No, čim državni odvjetnik prestane biti stranka (ako odustane od optužnice i sl.), oštećenik ima pravo nastupiti kao supsidijarni tužitelj u postupku. Drugim riječima, kad u postupku nema državnog odvjetnika, stranka je (ili može biti) oštećenik kao tužitelj. Ovo temeljno pravilo treba biti smisleno primijenjeno i u slučaju ustavne tužbe. S obzirom na to da državni odvjetnik ne može podnijeti ustavnu tužbu… onda oživljava pravo oštećenika da sam zastupa svoja prava. U ovom slučaju to znači da je procesno ovlašten podnijeti ustavnu tužbu."

65. U svojoj odluci od 13. veljače 2004. godine u predmetu br. U-IIIA-232/2003, Ustavni sud utvrdio je da je ustavna tužba privatnog tužitelja zbog duljine kaznenog postupka nedopuštena zbog toga što se predmetni postupak nije odnosio na njegova građanska prava ili obveze, kao ni na optužbu za kazneno djelo podnesenu protiv njega. Mjerodavni dio odluke glasi:

"Iz ustavne tužbe podnositelja potpuno je razvidno da se u kaznenom postupku … nije odlučivalo o njegovim pravima i obvezama ili optužbi zbog kažnjivog djela. Podnositelj u tom postupku nije imao položaj okrivljenika, niti je podnio imovinski zahtjev u kaznenom postupku, već je naknadu štete potraživao u zasebnoj parnici.

Slijedom navedenoga … podnositelj nema aktivnu legitimaciju za podnošenje ustavne tužbe …"

66. Ustavni sud slijedio je isti pristup u svojoj odluci od 23. prosinca 2004. godine u predmetu br. U-III-2729/2004 u kojemu je utvrdio da je ustavna tužba privatnog tužitelja zbog ishoda kaznenog postupka nedopuštena na istoj osnovi kao i naprijed navedena.

67. U svojoj odluci od 22. listopada 2008. godine u predmetu br. U-IIIVs-3511/2006 Ustavni sud prihvatio je ustavnu tužbu zbog duljine kaznenog postupka koju je podnio privatni tužitelj koji nije postavio građanski zahtjev u tom kaznenom postupku. Mjerodavni dio odluke glasi:

„Stajalište redovnih sudova da podnositeljica nema pravo na zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, jer unatoč statusu oštećenice, kao tužiteljice u kaznenom postupku, … nije u istom postavila imovinskopravni zahtjev … predstavlja pravno stajalište koje je do sada zastupao i Ustavni sud.“

...Ustavni sud ocjenjuje da u konkretnom slučaju takvo stajalište treba preispitati radi nespornog javnog interesa na jačanju zaštite ustavnih prava žrtava kaznenih djela.

…

Stoga, Ustavni sud zaključuje da se pitanje ima li supsidijarni tužitelj pravo na to da u pokrenutom kaznenom postupku sud u razumnom roku odluči o „njegovom“ pravu da okrivljenik pod zakonskim uvjetima bude proglašen krivim i kažnjen, ne može ocijeniti isključivo s motrišta spora o imovinskopravnom zahtjevu, nastalom kaznenim djelom, koji bi se zametnuo između oštećenika i okrivljenika u kaznenom postupku. Takvo restriktivno stajalište onemogućilo bi učinkovito ostvarivanje oštećenikova prava na supsidijarni kazneni progon i kosilo bi se sa zahtjevom učinkovitog ostvarivanja ustavnih prava građana…“

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANAKA 2., 8. i 13. KONVENCIJE

68. Podnositelj prigovara temeljem članaka 2., 3., 8. i 13. Konvencije da ga domaće vlasti nisu na odgovarajući način zaštitile od čina nasilja. Sud smatra kako u konkretnim okolnostima ovoga predmeta te prigovore treba ispitati temeljem članka 8. Konvencije, koji u mjerodavnom dijelu glasi:

“1. Svatko ima pravo na poštovanje svoga privatnog i obiteljskog života, doma i dopisivanja.

2. Javna vlast se neće miješati u ostvarivanje tog prava, osim u skladu sa zakonom i ako je u demokratskom društvu nužno radi interesa državne sigurnosti, javnog reda i mira, ili gospodarske dobrobiti zemlje, te radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.“

A. Dopuštenost

1. Iscrpljenje domaćih pravnih sredstava

(a) Tvrdnje stranaka

69. Vlada tvrdi kako podnositelj nije iscrpio domaća pravna sredstva građanskog i kaznenog prava. Tvrdi da je podnositelj, ako je smatrao da to što je državni odvjetnik odustao od optužbe protiv I.Š.-a ili činjenica da je nastupila zastara kaznenog progona povrijedilo njegova prava, mogao podnijeti kaznene prijave protiv službenih osoba koje su sudjelovale u njegovom predmetu ili ih optužiti za zlouporabu položaja i ovlasti te

nesavjestan rad u službi. To bi bilo dovelo do posebne istrage u kojoj bi bilo moguće utvrditi je li u radu nadležnih državnih tijela bilo propusta. Vlada je također istaknula da je podnositelj, glede duljine kaznenog postupka, imao na raspolaganju djelotvorno i dostupno pravno sredstvo - zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku i zahtjev za odštetu zbog prekomjerne duljine postupka. Podnositelj je iskoristio ovo pravno sredstvo, a Vrhovni sud je odbacio njegov zahtjev. Međutim, podnositelj nije pravodobno iskoristio daljnja pravna sredstva protiv te odluke, što je domaće vlasti lišilo mogućnosti da odluče o njegovom prigovoru. Nadalje, Vlada ističe kako je iz sudske prakse Ustavnog suda vidljivo da je ustavna tužba djelotvorno domaće pravno sredstvo i da je oštećena strana može iskoristiti u odnosu na duljinu kaznenog postupka.

70. Vlada također tvrdi da je podnositelj mogao podnijeti građansku tužbu za naknadu štete protiv I.Š.-a temeljem mjerodavnih odredbi Zakona o obveznim odnosima. Građanska odgovornost je puno šira od kaznene odgovornosti i domaći sudovi su mogli dosuditi naknadu štete bez obzira je li donesena osuđujuća odluka u kaznenom postupku. Glede zaštite od navodnog nezakonitog postupanja domaćih vlasti, Vlada ističe da je podnositelj mogao podnijeti građansku tužbu protiv Republike Hrvatske temeljem Zakona o sustavu državne uprave.

71. Podnositelj tvrdi kako je iscrpio sva dostupna pravna sredstva.

(b) Ocjena Suda

72. Sud ponavlja kako temeljem članka 35. stavka 1. Konvencije može rješavati zahtjev tek nakon što su iscrpljena sva domaća pravna sredstva. Svrha je članka 35. državama ugovornicama dati priliku da spriječe ili isprave ozljede za koje se navodi da su ih počinile, prije nego se ti navodi dostave Sudu (vidi, na primjer, predmet *Mifsud protiv Francuske* (odl.) [VV], br. 57220/00, stavak 15., ECHR 2002-VIII). Obveza iscrpljenja domaćih pravnih sredstava iziskuje da se podnositelj na uobičajen način posluži pravnim sredstvima koja su učinkovita, dostatna i dostupna u odnosu na svoje prigovore prema Konvenciji. Da bi bilo učinkovito, pravno sredstvo mora moći izravno ispraviti pobijano stanje stvari (vidi predmet *Balogh protiv Mađarske*, br. 47940/99, stavak 30., 20. srpnja 2004.).

73. Glede Vladinih tvrdnji koje se odnose na podnositeljevu mogućnost da podnese kaznenu prijavu protiv državnih službenika koji su sudjelovali u ovom predmetu zbog zlouporabe položaja i ovlasti te nesavjesnog rada u službi, Sud bilježi da je podnositelj prijavio policiji i državnom odvjetništvu da ga je nasilnički napao privatni pojedinac. Te su navode *prima facie* potvrdile izjave tri svjedoka i mjerodavna liječnička dokumentacija. Nadalje, podnositelj je aktivno sudjelovao u postupku koji je slijedio nakon njegovih prijava kao privatni tužitelj.

74. Podnositelj je također pred raznim domaćim vlastima prigovarao nepostojanju revnosti u postupku te mogućnosti da nastupi zastara kaznenog

progona I.Š.-a. Nakon tih podnositeljevih radnji domaće vlasti su trebale djelotvorno provesti odredbe kaznenog prava, čime bi bili zadovoljeni zahtjevi pozitivnih obveza države temeljem Konvencije. Međutim, Sud ne vidi kako bi se moglo smatrati da je mogućnost podnošenja kaznene prijave protiv državnih službenika koji su sudjelovali u kaznenom postupku u odnosu na podnositeljevu prijavu da ga je nasilnički napao drugi pojedinac, zadovoljila te zahtjeve. Stoga, imajući na umu radnje koje je poduzeo podnositelj, Sud smatra da podnositelj nije trebao podnijeti kaznenu prijavu kako to predlaže Vlada.

75. Glede Vladinih tvrdnji da podnositelj nije ostao kod svog prigovora u vezi s duljinom postupka, Sud smatra kako su pravna sredstva za duljinu postupka bila nedostatna, jer se nije radilo samo o duljini postupka (vidi, *mutatis mutandis*, *Šilih protiv Slovenije* [VV], br. 71463/01, stavci 169.-170., 9. travnja 2009.). Točnije, ovdje je glavno pitanje može li se reći u okolnostima ovog predmeta gledanog u cjelini, da je država ispunila svoje pozitivne obveze iz članka 8. Konvencije.

76. Glede Vladine tvrdnje da je podnositelj temeljem Zakona o sustavu državne uprave mogao ostvarivati svoje zahtjeve u građanskom postupku protiv I.Š.-a jednako kao i protiv države, Sud prvo bilježi da je podnositelj podnio građansku tužbu Općinskom sudu u Dubrovniku protiv I.Š.-a potražujući naknadu štete (vidi stavke 52.-56. ove presude). Međutim, Općinski sud u Dubrovniku odbacio je podnositeljevu građansku tužbu zbog činjenice da je u kaznenom postupku protiv I.Š.-a nastupila zastara kaznenog progona. U svakom slučaju, Sud je sklon vjerovati da učinkovito odvraćanje napada na tjelesni integritet neke osobe zahtijeva djelotvorne kaznenopravne mehanizme koji bi osigurali odgovarajuću zaštitu u tom pogledu (vidi predmete *X i Y protiv Nizozemske*, 26. ožujka 1985., stavak 27., Serija A br. 91; *August protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odl.), br. 36505/02, 21. siječnja 2003. i *M.C. protiv Bugarske* br. 39272/98, stavak 50., ECHR 2003-XII i *Sandra Janković protiv Hrvatske* br. 38478/05, stavak 36., 5. ožujka 2009.). Stoga se treba smatrati da je podnositelj obavijestio nacionalne vlasti o biti svojih prigovora i da je zatražio zadovoljštinu preko odgovarajućih nacionalnih kanala.

77. Slijedi da prigovor Vlade o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava treba odbiti.

2. Pridržavanje pravila o šest mjeseci

(a) Tvrdnje stranaka

78. Vlada tvrdi da podnositelj nije svoj prigovor Sudu podnio u šestomjesečnom roku. Po mišljenju Vlade, konačna domaća odluka bila je odluka Županijskog suda u Dubrovniku od 28. svibnja 2009. godine, a ne odluka Ustavnog suda od 26. studenog 2009. godine na koju se podnositelj pozvao kad je podnio zahtjev Sudu. Po mišljenju Vlade, podnositelj je

morao znati za sudsku praksu Ustavnog suda prema kojoj su ustavne tužbe koje podnose privatni tužitelji u kaznenom postupku nedopuštene. Naposljetku, Vlada tvrdi da se šestomjesečni rok u odnosu na bilo koji prigovor koji se tiče materijalnog vida članka 8. Konvencije treba računati od 17. travnja 2009. godine, kad je nastupila zastara kaznenog progona napadača na podnositelja.

79. Podnositelj tvrdi da je mogao podnijeti svoje prigovore Ustavnom sudu te da je samo podnošenjem ustavne tužbe iscrpio sva domaća pravna sredstva.

(b) Ocjena Suda

80. Sud ponavlja da je cilj roka od šest mjeseci iz članka 35., stavka 1. promicati pravnu sigurnost osiguravanjem da se s predmetima u kojima se postavljaju pitanja na temelju Konvencije postupa u razumnom roku, te da prethodne odluke nisu neprestano podložne pobijanju. On označuje vremenske granice nadzora koji obavljaju tijela Konvencije te daje znak i pojedincima i državnim vlastima kad nastupa razdoblje nakon kojega takav nadzor više nije moguć (vidi, između drugih izvora prava, predmet *Walker protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odl.), br. 34979/97, ECHR 2000-I).

81. U pravilu, šestomjesečni rok teče od datuma konačne odluke u procesu iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava. Članak 35., stavak 1. ne može biti tumačen na način koji bi zahtijevao da podnositelj obavijesti Sud o svom prigovoru prije nego što je njegov položaj u vezi s tom stvari konačno riješen na domaćoj razini. Sud je u tom pogledu već presudio da se, kako bi zadovoljili načelo supsidijarnosti, od podnositelja u načelu zahtijeva da prije podnošenja Sudu prigovora protiv Hrvatske, hrvatskom Ustavnom sudu daju priliku ispraviti njihovu situaciju (vidi *Orlić protiv Hrvatske*, br. 48833/07, stavak 46., 21. lipnja 2011.).

82. Sud također ponavlja da su zahtjevi sadržani u članku 35., stavku 1. koji se tiču iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava i šestomjesečni rok međusobno blisko povezani, jer ne samo da su kombinirani u istome članku, nego su isto tako izrečeni u jednoj rečenici čije gramatičko tumačenje podrazumijeva takav međusobni odnos (vidi odluku Komisije u predmetu *Hatjianastasiou protiv Grčke*, br. 12945/87, od 4. travnja 1990. i *Berdzenishvili protiv Rusije* (odl.) br. 31697/03, ECHR 2004-II (izvaci).

83. U tom pogledu Sud bilježi kako članak 35. hrvatskog Ustava jamči zaštitu privatnog života i dostojanstvo kao temeljno ljudsko pravo. Stoga Sud ponavlja svoje nalaze iz drugih hrvatskih predmeta. Na temelju članka 62. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu, svatko tko smatra kako mu je odlukom tijela državne vlasti kojom je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji odnosno optužbi zbog kažnjivog djela povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda, može podnijeti ustavnu tužbu protiv te odluke. Isto tako, polazeći od teksta članka 62. Zakona o Ustavnom sudu podnositelj je imao razloga vjerovati da njegova ustavna tužba predstavlja

pravno sredstvo koje je bilo potrebno iscrpiti (vidi predmet *Dolenec protiv Hrvatske*, br. 25282/06, stavak 200., 26. studenog 2009.). Nadalje, Sud bilježi kako je suprotno Vladinim tvrdnjama praksa Ustavnog suda glede dopuštenosti ustavnih tužbi koje podnose privatni tužitelji u kaznenom postupku neodređena (vidi stavke 64.-67. ove presude).

84. U svjetlu važnosti zaštite tjelesnog i moralnog integriteta neke osobe od čina nasilja, Sud smatra da se ne može uzeti protiv podnositelja to što je Ustavnom sudu dao priliku da poduzme odgovarajuće korake za ispravak navodnih propusta u postupku koji je bio pokrenut pred nižim sudovima u odnosu na čine nasilja počinjene protiv njega. Taj zaključak potvrđuje činjenica da je podnositelj mogao poštovati načelo iscrpljenja domaćih pravnih sredstva u skladu s načelom supsidijarnosti samo uporabom tog pravnog sredstva. Prigovor Vlade stoga treba odbiti.

3. Zaključak

85. Sud smatra da ovaj dio zahtjeva nije očito neosnovan u smislu članka 35., stavka 3. (a) Konvencije. Nadalje primjećuje i da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga treba utvrditi da je dopušten.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

86. Podnositelj tvrdi da su se od pokretanja kaznenog postupka protiv I.Š.-a radnje te osobe pogrešno opisivale samo kao kazneno djelo nasilničkog ponašanja, a ne i kazneno djelo ozbiljnih prijetnji i nanošenja tjelesnih ozljeda. Nadalje, zamjenik državnog odvjetnika odustao je od optužbe iako je nekoliko svjedoka podržalo podnositeljevu verziju događaja o kojima je riječ. Stoga je on morao preuzeti progon u tom predmetu kao privatni tužitelj. Međutim, državno odvjetništvo je na kraju, pet godina poslije, preuzelo progon za djelo ozbiljnih prijetnji, kad je već bilo prekasno. Nadalje tvrdi da jedna činjenica ostaje neosporiva, a to je da je njega, tada trinaestogodišnje dijete I.Š. istukao i da mu je prijetio. Postupak povodom tog incidenta trebao je biti vođen bez odugovlačenja. Međutim, prvo ročište pred Općinskim sudom u Dubrovniku vođeno je tri godine nakon tog incidenta i na kraju je nastupila zastara kaznenog progona. Ti se propusti ni na koji način ne mogu pripisati njemu, nego su se isključivo mogli pripisati očiglednom nepostojanju revnosti domaćih vlasti, i to sudova i državnog odvjetništva. Zbog te je situacije bio jako uznemiren i razočaran pravnim sustavom. Do kraja života sjećat će se tog napada.

87. Vlada tvrdi da se podnositelj nije izričito pozvao na članak 8. Konvencije u svom zahtjevu Sudu. Vlada također ističe kako je istraga o podnositeljevim navodima bila djelotvorna jer su policija i državno odvjetništvo reagirali bez odugovlačenja i jer su postupali u skladu sa

zakonom. Naime, nekoliko sati nakon navodnog napada policija je obavila razgovor s podnositeljem, a pet dana kasnije je pokrenula prekršajni postupak. Policija je također obavijestila podnositelja o tijeku istrage. Slijedom zahtjeva državnog odvjetništva, policija je obavila daljnje razgovore i pribavila mjerodavnu liječničku dokumentaciju. Državno odvjetništvo prikupilo je svu mjerodavnu dokumentaciju i podnijelo optužnicu. Odustajanje državnog odvjetništva od optužbe protiv I.Š.-a je bilo dovoljno obrazloženo i nije bio proizvoljno. Odluka o odustajanju od progona bila je opravdana kad je Županijski sud u Dubrovniku potvrdio prvostupanjsku presudu kojom je I.Š. bio oslobođen. Državno odvjetništvo kazneno je progonilo I.Š.-a i za djelo ozbiljne prijetnje. Međutim, kaznena istraga nije otkrila da je bilo počinjeno ijedno kazneno djelo koje se goni po službenoj dužnosti. Vlada ističe da temeljem Konvencije ne postoji nikakva obveza da kazneni postupak završi osudom.

88. Glede činjenice da je nastupila zastara kaznenog progona, Vlada tvrdi kako podnositelj nije pristupio ročištu pred Prekršajnim sudom te da je poslije nastupila zastara kaznenog progona. Također ponavlja da je, u odnosu na kazneni postupak podnositelj mogao svoj prigovor glede duljine postupka protiv I.Š.-a podnijeti Vrhovnom sudu. Iako je podnositelj uložio takav prigovor, on nije pravodobno podnio žalbu Vrhovnom sudu.

2. Ocjena Suda

89. Iako je osnovni cilj članka 8. zaštititi pojedinca od proizvoljnih radnji javnih tijela, uz to mogu postojati i pozitivne obveze kao sastavni dio djelotvornog "poštovanja" privatnog i obiteljskog života, a one mogu podrazumijevati donošenje mjera na području odnosa između pojedinaca (vidi, *mutatis mutandis*, naprijed citirani predmet *X i Y protiv Nizozemske*, stavke 23.-24., *Mikulić protiv Hrvatske*, br. 53176/99, stavak 57., ECHR 2002-I i 27. i naprijed citirani predmet *Sandra Janković*, stavak 44.).

90. Sud je u raznim kontekstima već presudio da pojam privatnog života uključuje tjelesnu i psihičku cjelovitost osobe. Prema članku 8. država ima dužnost zaštititi tjelesnu i moralnu cjelovitost pojedinca od drugih osoba. U tu svrhu moraju održavati i u praksi primjenjivati odgovarajući pravni okvir koji daje zaštitu od čina nasilja koje počine privatni pojedinci (vidi naprijed citirani predmet *X i Y protiv Nizozemske*, stavke 22. i 23., *Costello-Roberts protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 25. ožujka 1993., stavak 36., Serija A br. 247-C; *D.P. i J.C. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 38719/97, stavak 118., 10. listopada 2002.; naprijed citirani predmet *M.C. protiv Bugarske*, stavke 150. i 152.; *Bevacqua i S. protiv Bugarske*, br. 71127/01, stavak 65., 12. lipnja 2008. i naprijed citirani predmet *Sandra Janković*, stavak 45.).

91. Glede ovoga predmeta Sud bilježi kako je podnositelj naveo da ga je napadač udario nogom i [rukom] udario po leđima i glavi. Iz liječničke dokumentacije vidljivo je da je podnositelj zadobio modrice na lijevom obrazu, na lijevom lumbalnom dijelu i oko slezene. Sud pridaje važnost

činjenici da je podnositelja, u to doba trinaestogodišnjeg dječaka, napao odrasli muškarac i da se to dogodilo oko beznačajne rasprave na školskom igralištu u nazočnosti druge djece. Sud smatra kako se moglo smatrati da je podnositelj, zbog svoje dobi, spadao u skupinu "ranjivih pojedinaca" koji imaju pravo na zaštitu države (vidi predmet *A. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 23. rujna 1998., stavak 22., *Izvješća o presudama i odlukama* 1998-VI i *Đurđević protiv Hrvatske*, br. 52442/09, stavak 109., ECHR 2011 (izvaci)). Čini nasilja kao što su ovi koje navodi podnositelj zahtijevaju da države usvoje pozitivne mjere u području kaznenopravne zaštite. Kada napadi na tjelesni integritet dolaze od privatnog pojedinca, Konvencija nužno ne zahtijeva da država provodi kazneni progon napadača kako bi se osigurala prava podnositelja iz Konvencije (vidi naprijed citirani predmet *Sandra Janković*, stavke 50.-51.). Kad domaće pravo daje podnositelju mogućnost preuzimanja kaznenog progona svog napadača, bilo kao privatni tužitelj ili kao oštećenik u ulozi zamjenskog tužitelja, a podnositelj iskoristi tu mogućnost, Sud mora ispitati djelotvornost kaznenopravnog mehanizma i način na koji je on proveden (vidi, *mutatis mutandis*, *V.D. protiv Hrvatske*, br. 15526/10, stavak 84., 8. studenog 2011. i *Butolen protiv Slovenije*, br. 41356/08, stavci 69.-70., 26. travnja 2012.).

92. Sud bilježi da je podnositelj prijavio policiji i državnom odvjetništvu da ga je I.Š. istukao i prijetio mu. Tvrdio je da se tjelesni napad dogodio bez ikakvog prethodnog upozorenja i da se sastojao od udaraca nogom, udaraca i šamaranja. Liječnička dokumentacija je pokazala kako je podnositelj zadobio nekoliko udaraca koji su uzrokovali nagnječenja glave i tijela, a tri svjedoka u svojim su iskazima policiji i pred domaćim sudom potvrdila podnositeljevu verziju događaja.

93. Glede kaznenopravnih mehanizama u hrvatskom pravnom sustavu, Sud je u predmetu *Sandra Janković* utvrdio kako su nasilni čini koje počine privatni pojedinci zabranjeni u nekoliko odvojenih odredbi hrvatskog Kaznenog zakona (vidi stavak 59. ove presude) te da se isto pitanje može rješavati temeljem prekršajnog zakonodavstva koje se odnosi na zaštitu javnog reda i mira (vidi stavak 62. ove presude).

94. Nadalje, u odnosu na kaznenopravno područje, hrvatsko zakonodavstvo razlikuje kaznena djela koja goni državno odvjetništvo, bilo po službenoj dužnosti ili na zahtjev privatne stranke, te kaznena djela koja se gone po privatnoj tužbi. Ova druga kategorija tiče se lakših kaznenih djela. Stoga kazneni progon za kaznena djela nasilničkog ponašanja i prijetnji, koje je naveo podnositelj, treba poduzeti državno odvjetništvo, po službenoj dužnosti ili po privatnoj kaznenoj prijavi.

95. Hrvatski kazneni sustav također predviđa i mogućnost da oštećenik nastupa kao privatni tužitelj. U odnosu na kaznena djela za koje kazneni progon poduzima državno odvjetništvo, bilo po službenoj dužnosti ili na zahtjev privatne stranke, kad državno odvjetništvo odustane od optužbe po bilo kojoj osnovi oštećenik može preuzeti kazneni progon kao privatni

tužitelj (vidi stavke 60. i 61. ove presude). Stoga je zadovoljen zahtjev osiguranja kaznenopravnih mehanizama u odnosu na nasilne čine privatnih stranaka.

96. Međutim, osiguravanje odgovarajućeg pravnog okvira za zaštitu pojedinaca od nasilnih napada na njihov osobni integritet nije dovoljno. Sud će kao slijedeće ispitati jesu li pobijani propisi i prakse, osobito jesu li se domaće vlasti pridržavale mjerodavnih procesnih pravila, kao i način na koji su kaznenopravni mehanizmi provedeni u ovome predmetu, imali nedostatke do mjere da su predstavljali povredu pozitivnih obveza tužene države iz članka 8. Konvencije (vidi naprijed citirani predmet *Sandra Janković*, stavak 51.).

97. U tom pogledu Sud bilježi da je istoga dana kad se dogodio navodni incident policija obavila očevid i razgovor s podnositeljem i navodnim napadačem. Policija je također pokrenula daljnji postupak podnošenjem zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka protiv I.Š.-a pred Prekršajnim sudom u Dubrovniku, te je obavijestila podnositelja o svim poduzetim postupovnim koracima. Nakon što je Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku saznalo za napad na podnositelja, ono je zatražilo i da policija provede prethodnu istragu, dajući jasne smjernice o tome koje informacije je trebalo pribaviti. Kao rezultat tih mjera otkriveni su novi svjedoci i policija je s njima obavila razgovor te je pribavljena relevantna liječnička dokumentacija za podnositelja. Slijedom policijskog izvješća Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku podnijelo je protiv I.Š.-a optužnicu Općinskom sudu u Dubrovniku.

98. Međutim, niti jedan od daljnjih koraka koje su poduzele domaće vlasti ne može se smatrati djelotvornim i dovoljno revnim. Naime, nakon istrage pokrenuta su dva zasebna postupka pred domaćim sudovima: prekršajni postupak koji je pokrenula policija i kazneni postupak koji je pokrenulo državno odvjetništvo, i oba su obustavljena zbog zastare kaznenog progona.

99. Sud smatra da kad nastupi zastara postupka koji se vodi povodom navoda o nasilničkom napadu na tjelesni integritet pojedinca, država mora dati vrlo uvjerljive i prihvatljive razloge kako bi opravdala takav rezultat. Inače je to snažan pokazatelj da je u postupku bilo nedostataka do mjere koja predstavlja povredu pozitivnih obveza tužene države temeljem Konvencije (vidi, *mutatis mutandis*, *Beganović protiv Hrvatske*, br. 46423/06, stavci 84.-88., 25. lipnja 2009.; naprijed navedeni predmet *Sandra Janković*, stavci 57. i 58. i *A. protiv Hrvatske*, br. 55164/08, stavak 74., 14. listopada 2010.).

100. U odnosu na kazneni postupak u ovome predmetu, Sud bilježi na početku da je Općinski sud u Dubrovniku održao prvo ročište tek dvije godine i šest mjeseci nakon podnošenja optužnice tom sudu. U tom razdoblju Općinski sud u Dubrovniku nije poduzeo nikakve korake. Vlada nije ni na koji način opravdala to što ročište nije bilo zakazano ranije.

Nadalje, Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku, postupajući kao zastupnik optužbe u ovom predmetu, nikada nije zatražilo obavijest o tijeku postupka ili zatražilo zakazivanje ročišta.

101. Nadalje, optužnica koju je podnijelo Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku protiv I.Š.-a radi nasilničkog ponašanja upućuje da se incident u kojem je I.Š. navodno tjelesno napao podnositelja dogodio u nazočnosti tri druga pojedinca, H.K., D.D. i D.B.L. Sud također bilježi da se nasilničko ponašanje treba dogoditi u javnosti, i to u nazočnosti drugih osoba, da bi predstavljalo nasilničko ponašanje temeljem članka 331. hrvatskog Kaznenog zakona. Stoga činjenica da ta tri svjedoka nisu pozvana kako bi dala iskaz izgleda nespojiva sa zahtjevima djelotvorne istrage o podnositeljevim navodima. Međutim, iako je zamjenik državnog odvjetnika sigurno znao za zapisnike o razgovorima koje je policija obavila sa svjedocima, odlučio je odustati od daljnjeg kaznenog progona I.Š.-a bez bilo kakvog obrazlaganja zašto nije smatrao potrebnim pozvati te svjedoke pred sud. H.K., D.D. i D.B.L. svjedočili su pred Općinskim sudom u Dubrovniku tek dvije godine kasnije, što je stvorilo nepotrebno odugovlačenje tijekom postupka.

102. Sud također bilježi da je Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku prvo odustalo od optužbe protiv I.Š.-a u odnosu na djelo nasilničkog ponašanja, a da je tada, gotovo dvije godine kasnije, preuzelo kazneni progon I.Š.-a od podnositeljevog oca zbog djela ozbiljne prijetnje. Kad je odustajao od optužbe za nasilničko ponašanje protiv I.Š.-a zamjenik državnog odvjetnika izričito je naveo kako ne smatra da radnje I.Š.-a predstavljaju neko drugo kazneno djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, iako je kasnije preuzeo kazneni progon od podnositeljevog oca protiv I.Š.-a za isto djelo. Stoga izgleda da tijela kaznenog progona nisu pokazala dužnu revnost u zastupanju optužbe, što je sigurno stvorilo dodatnu zbrku u vođenju postupka i nepotrebno je odužilo njegov tijek.

103. Takvo ponašanje domaćih vlasti, prije svega prekomjerno odgađanje u zakazivanju prvog ročišta i nepostojanje revnosti tijela kaznenog progona, doveli su do nastupa zastare kaznenog progona I.Š.-a. Stoga nadležni sud nikada nije utvrdio sve činjenice predmeta. S tim u vezi, Sud bilježi da je glavna svrha izricanja kaznenih sankcija ograničiti i odvratiti počinitelja od nanošenja daljnje štete. Međutim, ti se ciljevi teško mogu ostvariti bez da nadležni sud utvrdi sve činjenice predmeta (vidi, *mutatis mutandis,* naprijed citirani predmet *Beganović,* stavak 85.).

104. Sud također bilježi da je podnositelj pokušao ispraviti negativne učinke nepostojanja revnosti domaćih tijela vlasti preuzimanjem kaznenog progona kao privatni tužitelj i zastupanjem optužbe u predmetu protiv I.Š.-a pred nadležnim sudovima. Međutim, iako je podnositelja zastupao njegov otac koji nije imao potrebno pravno znanje, domaće vlasti nisu ni na koji način pokušale pomoći podnositelju, na primjer osiguravanjem besplatne pravne pomoći koju je zatražio, zbog toga što domaće pravo ne predviđa

besplatnu pravnu pomoć za kazneni progon koji provodi privatni tužitelj za djela o kojima je riječ (vidi stavak 28.).

105. Nadalje, podnositelj je prigovorio državnom odvjetništvu zbog činjenice da je došlo do odustajanja od optužbe bez saslušanja svjedoka, ali je njegov zahtjev razmatran gotovo dvije godine kasnije (vidi stavke 27. i 35.). Na kraju je Općinsko državno odvjetništvo u Dubrovniku preuzelo kazneni progon od podnositelja te, na temelju činjenica koje su bile poznate već na početku predmeta, izmijenilo optužbu protiv I.Š.-a optuživši ga za djelo ozbiljne prijetnje. To je, i to pet godina nakon što je postupak već bio u tijeku, dovelo do ispitivanja dodatnih svjedoka i procesnih nedostataka odluke prvostupanjskog suda (vidi stavke 40. i 44. ove presude) s konačnim učinkom nastupa zastare kaznenog progona.

106. Glede prekršajnog postupka, Sud bilježi da je u dvije godine Prekršajni sud u Dubrovniku ispitao samo I.Š.-a i da nije ispitao bilo kojeg svjedoka ili poduzeo bilo kakvu drugu radnju kojoj bi bio cilj pribaviti dokaze koji bi mu omogućili ispitati predmet. Sud ne vidi nikakav poseban razlog koji bi opravdao tako sporo vođenje postupka, a Vlada nije dala nikakvo objašnjenje u tom pogledu osim da podnositelj nije pristupio na dva ročišta, što ni na koji način ne može opravdati nedjelovanje tijekom razdoblja od dvije godine koje je na kraju dovelo do nastupa zastare kaznenog progona.

107. Po mišljenju Suda, navedena pobijana praksa, koja je u okolnostima ovoga predmeta dovela do nemogućnosti ispitivanja predmeta, pokazuje da država nije ispunila svoje pozitivne obveze iz članka 8. Konvencije.

108. Stoga je došlo do povrede članka 8. Konvencije.

II. OSTALE NAVODNE POVREDE KONVENCIJE

109. Podnositelj prigovara temeljem članka 6., stavaka 1. i 3. (c) i (d) Konvencije poštenosti i duljini kaznenog postupka protiv I.Š.-a. Poziva se i na članak 1. Protokola br. 12. i članak 4. Protokola br. 7., bez daljnjeg potkrepljenja.

110. U svjetlu svih materijala koje posjeduje, te u mjeri u kojoj su stvari koje su predmet prigovora u njegovoj nadležnosti, Sud smatra da ovaj dio zahtjeva ne upućuje na postojanje bilo kakve povrede Konvencije. Slijedi da je ovaj prigovor nedopušten temeljem članka 35., stavka 3. kao očigledno neosnovan, te da ga treba odbiti temeljem članka 35., stavka 4. Konvencije.

III. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

111. Članak 41. Konvencije propisuje:

> "Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućuje samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci."

A. Šteta

112. Podnositelj potražuje 20.000 eura (EUR) na ime nematerijalne štete.

113. Vlada smatra da je podnositeljev zahtjev prekomjeran, neosnovan i nepotkrijepljen, jer nema nikakve uzročne veze između povreda kojima se prigovara i podnositeljevih novčanih očekivanja.

114. Uzimajući u obzir sve okolnosti ovoga predmeta Sud prihvaća da je podnositelj pretrpio nematerijalnu štetu koja ne može biti nadoknađena samo utvrđenjem povrede. Odlučujući na pravičnoj osnovi, Sud podnositelju dosuđuje iznos od 7.500 EUR na ime nematerijalne štete, uz sav porez koji bi mu mogao biti zaračunat.

B. Troškovi i izdaci

115. Podnositelj zahtjeva ne potražuje nikakve troškove i izdatke. Stoga Sud smatra da nije pozvan dosuditi mu bilo koji iznos s te osnove.

C. Zatezna kamata

116. Sud smatra primjerenim da se stopa zatezne kamate temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je prigovor temeljem članka 8. Konvencije dopušten, a ostatak zahtjeva nedopušten;

2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 8. Konvencije;

3. *Presuđuje*
   (a) da u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, tužena država na ime nematerijalne štete podnositelju treba isplatiti 7.500 EUR (sedam tisuća i

pet stotina eura) koje je potrebno preračunati u hrvatske kune prema tečaju važećem na dan plaćanja, uz sav porez koji bi mogao biti zaračunat;

(b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do naplate na prethodno spomenute iznose plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

4. *Odbija* preostali dio podnositeljevog zahtjeva za pravednom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 11. prosinca 2012. godine, u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

g. André Wampach	gđa Isabelle Berro-Lefèvre
zamjenik tajnika	predsjednica